JM ecologie

Olterterp, Boppefjild 2-4

QuickScan soortenbescherming

JM ecologie b.v., 2024

NGB

QuickScan soortenbescherming Olterterp, Boppefjild 2-4

Ecologische beoordeling in het kader van de Omgevingswet

Rapportnummer
R24.082

Status
1.0 (definitief)

Datum
07-05-2024

Opdrachtgever
[redacted]

Auteur
[redacted]

Controle
[redacted]

Voorpagina
Woning plangebied.

Te citeren als
[redacted] 2024. QuickScan soortenbescherming Olterterp, Boppefjild 2-4; Ecologische beoordeling in het kader van de Omgevingswet. Rapport R24.082 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.
Tolhûleane 13
8401 GA Gorredijk

Copyright
© 2024 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding 1
1.2 Globale ligging 1
1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland 2
1.4 Scope van de QuickScan 4
1.5 Werkwijze 4

2 Beschrijving locatie en ingreep 6
2.1 Locatie 6
2.2 Ingreep 7

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek 9
3.1 Bureaustudie (NDFF) 9
3.2 Veldbezoek 10

4 Effecten en gevolgen 23
4.1 Overzicht beschermde soorten 23
4.2 Effecten op de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna 23
4.3 Zorgplicht 24

5 Vervolgstappen 25
5.1 Algemene broedvogels; specifieke werkwijze 26
5.2 Vleermuizen; nader onderzoek en specifieke werkwijze 26
5.3 Overige zoogdieren 27
5.4 Specifieke zorgplicht; specifieke werkwijze 28

6 Conclusie 29

Geraadpleegde bronnen 30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van [redacted] heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd ten behoeve van de ruimtelijke procedure voor het toevoegen en bouwen van een nieuwe woning, het veranderen van de functie (‘handel en bedrijf’ naar ‘wonen’) van de bestaande woning, het renoveren daarvan, en het herinrichten van het terrein aan het Boppefjild 2-4 te Olterterp, gemeente Opsterland, provincie Friesland. Om te onderzoeken hoe de voorgenomen werkzaamheden zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde soorten in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd.

De QuickScan ziet enkel toe op het plangebied zoals beschreven in hoofdstuk 2. Indien van bovenstaande uitgangspunten wordt afgeweken, dient contact opgenomen te worden met JM ecologie en dient mogelijk de QuickScan te worden herzien.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in Olterterp, in het oosten van de provincie Friesland. Olterterp is gelegen ten zuiden van het dorp Drachten en ten noorden van het dorp Gorredijk. De omgeving van het plangebied bestaat uit de bosgebieden van Beetsterzwaag. Daarnaast is ten oosten het dorp Beetsterzwaag te vinden, bestaande uit een urbane samenstelling en ten westen bestaat het landschap voornamelijk uit agrarische percelen. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1.Globale ligging van het plangebied (bron achtergrond: Esri)

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Omgevingswet (hierna Ow) heeft per 1 januari 2024 de Wet natuurbescherming vervangen. De Ow regelt de bescherming van de fysieke leefomgeving. De Ow bevat onder andere regels voor de bescherming van soorten, Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland, bijzondere natuurgebieden en landschappen en houtopstanden. De bescherming van een aantal van deze onderdelen is nader uitgewerkt in besluiten behorende tot de Ow, provinciale omgevingsverordeningen en gemeentelijke omgevingsplannen. De Ow bevat daarnaast regelgeving omtrent de bestrijding en preventie van verspreiding van invasieve exoten.

Decentralisatie
Het bevoegd gezag voor natuurbescherming is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van vergunningen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten van het Koninklijk Huis.

Soortbescherming
In de Ow is, onder het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna Bal), soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal. Het gaat respectievelijk om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onder a, bijlage II bij het verdrag van Bern en bijlage I bij het verdrag van Bonn;
3. Andere soorten (bijlage IX Bal, onderdeel A ‘fauna’ en onderdeel B ‘flora’).

De verbodsbepalingen en vergunningsgronden voor de eerste twee categorieën komen hoofdzakelijk voort uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

<u>Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal)</u>
Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om zonder vergunning in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of opzettelijk nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor de aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren of soorten die zeer afhankelijk zijn van een specifieke nestlocatie, een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de “Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012”. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten hun functionaliteit moeten behouden.

Soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 11.46 Bal)
Onder artikel 11.46 van het Bal vallen soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV, onderdeel a, het verdrag van Bern, bijlage II en het verdrag van Bonn, bijlage I. Deze soorten worden Habitatrichtlijnsoorten genoemd. Voor deze soorten is het eveneens verboden om zonder vergunning in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 11.46 Bal opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 11.37 Bal, mogen dieren behorend bij artikel 11.46 Bal niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere beschermde soorten (artikel 11.54 Bal)
Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die afwijkt van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage IX van het Bal. Voor soorten in onderdeel A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in onderdeel B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 11.37 en 11.46 is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de andere beschermde soorten zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft daarnaast een eigen vrijstellingslijst. Deze vrijstelling geldt vaak alleen voor het beschadigen of vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Gedragscode
Indien bij het projectvoornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 11.37, 11.46 of 11.54 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een vergunning aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt, of bij het Rijk indien het een activiteit van nationaal belang betreft. De grond waarop een vergunning mogelijk is, verschilt per categorie.

Algemene en specifieke zorgplicht
In de Ow is een algemene zorgplicht opgenomen. De algemene zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg draagt voor de fysieke leefomgeving en redelijkerwijs maatregelen neemt om negatieve gevolgen voor de fysieke leefomgeving te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Naast de algemene zorgplicht is in het Bal een specifieke zorgplicht opgenomen. De specifieke zorgplicht bevat regels voor alle in het wild levende soorten en aanvullende regels voor een aantal soorten. Voor alle in het wild levende soorten geldt dat, in alle redelijkheid, handelingen en werkzaamheden worden verricht of juist worden gelaten op een wijze die schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk voorkomt. Onnodig lijden van soorten dient in ieder geval voorkomen te worden. Om te bepalen of het treffen van een bepaalde maatregel redelijk is, dient de voorgenomen activiteit of ontwikkeling te worden afgewogen tegenover de effecten op de aanwezige of potentieel aanwezige soorten en leefgebieden.

Daarnaast is in de specifieke zorgplicht een verplichting opgenomen om voorafgaand aan een activiteit of ontwikkeling na te gaan of een aantal soorten effecten van de activiteit of ontwikkeling kunnen ondervinden. Tot deze soorten behoren soorten van de rode lijsten en soorten van verschillende bijlagen van de Habitat- en Vogelrichtlijn. Ook de belangrijke leefgebieden en habitats van deze soorten zijn van belang. Voor deze soorten dienen passende preventieve of herstelmaatregelen getroffen te worden.

De specifieke zorgplicht is opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande werkzaamheden en/of ontwikkeling, eventuele strijdigheden met de regels omtrent natuurbescherming uit de Omgevingswet in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland en bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen) en de bescherming Houtopstanden. Gemeentelijk beleid omtrent soorten-, gebieden-, bomen- of natuurbescherming valt tevens buiten de scope van deze QuickScan.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook bij maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Omgevingswet.

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

<u>Beschrijving ingreep</u>
In de QuickScan wordt ingegaan op de voorgenomen werkzaamheden en/of ontwikkeling en de bijbehorende planning. Afhankelijk van het niveau waarop details van de werkzaamheden en/of ontwikkeling bekend zijn, kan hierbij gebruik gemaakt worden van een worst-case benadering. Daarnaast wordt de locatie beschreven. Hierbij wordt niet enkel gekeken naar de locatie van de werkzaamheden en/of ontwikkeling, maar ook naar het omliggende landschap. Aan de hand van zowel de voorgenomen werkzaamheden/ontwikkeling als de locatie, wordt de scope voor de bureaustudie en het veldbezoek bepaald.

<u>Bureaustudie</u>
Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlassen en databases, zoals bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora en Fauna (in vervolg NDFF). Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten in en nabij het plangebied, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een plangebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Na de bureaustudie wordt een veldbezoek uitgevoerd. Gedurende het veldbezoek wordt gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. Tevens worden invasieve exoten geïnventariseerd wanneer deze worden aangetroffen. Indien mogelijk wordt gedurende het veldbezoek de omgeving van het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. De werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied kunnen namelijk negatieve effecten hebben op de omgeving. Het te inventariseren gebied wordt door de ter zake kundige ecoloog bepaald aan de hand van de verwachte invloedssfeer van de werkzaamheden, het omliggende habitat en de mogelijk aanwezige soorten.

Effectbepaling en maatregelen

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden en/of wijziging conform de huidige regels omtrent natuurbescherming uit de Omgevingswet te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen in het noordoosten van het Friese dorp Olterterp. De omgeving van het plangebied bestaat uit infrastructuur, extensief beheerde weilanden en bosgebied. Het plangebied zelf bestaat uit een woning met een enkele muur (geen spouw) en een hoog dak met dakpannen welke tot voor kort bewoond was. Daarnaast betreft het plangebied voornamelijk weiland, welke kortgemaaid en gehouden wordt en diverse “ruige” hoekjes bestaande uit (sloop)afval, klein struweel en groenafval (zoals takken en bladeren). Op het terrein is daarnaast een elektriciteitshokje aanwezig.

Afbeelding 2.1. Ligging van het plangebied te Olterterp (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Voorzijde woning plangebied.

Afbeelding 2.3. Achterzijde woning plangebied.

Afbeelding 2.4. Zijkant woning plangebied.

Afbeelding 2.5. Schade aan dakbetimmering woning.

Afbeelding 2.6. Opening onderzijde woning.

Afbeelding 2.7. Uitbouw woning met muurbetimmering.

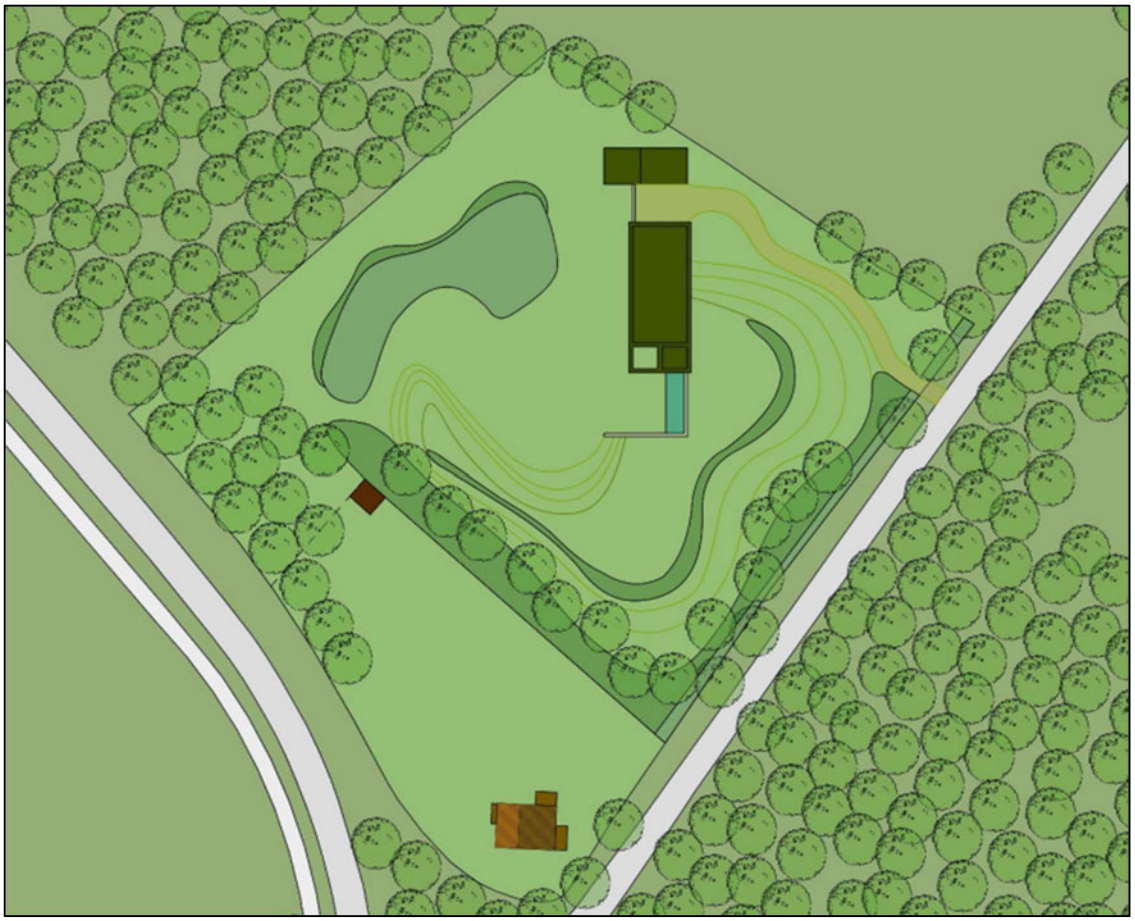
Afbeelding 2.8. Woning in plangebied (globaal).

Afbeelding 2.9. Overzicht grasland in plangebied.

2.2 Ingreep

De woning in het plangebied (aangegeven met foto's in paragraaf 2.1) zal volledig worden gerenoveerd. Hierbij zal vrijwel de gehele woning onder handen genomen worden (dak, muren, ramen met kozijnen, binnenzijde, isolatie, etc.). Daarnaast zal in het noorden van het plangebied een nieuwe woning gerealiseerd worden en zal het de grond van het gehele terrein gesaneerd worden, zal er een waterpartij gerealiseerd worden en zullen er bomen aangeplant worden. Daarnaast wordt het overige deel van het terrein natuurvriendelijk ingericht. Er zullen ten behoeve van de werkzaamheden geen bomen of watergangen aangetast worden. Afbeelding 2.10 is een weergave van de voorgenomen realisatie. De exacte uitvoeringsdata van de werkzaamheden zijn vooralsnog onbekend.

Afbeelding 2.10. Voorgenomen realisatie plangebied (bron: [redacted]

Natuurinclusief bouwen
Als ecologisch adviesbureau raden wij bij bouwprojecten altijd aan om natuurinclusief te bouwen.

Het natuurinclusief maken van een gebouw kan onder andere door enkele centimeters ruimte achter de gevelbeplating open te laten en een opening tot deze ruimte te creëren. Hierdoor ontstaan geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Tevens kan gedacht worden aan het toepassen van dakpannen daken. Soorten zoals huismus benutten de ruimte onder de dakpannen als broedlocatie. Daarnaast zijn er tal van mogelijkheden om inbouwkasten/stenen in te bouwen in de nieuwe situatie waarbij er geschikte nestlocaties en verblijfplaatsen worden gecreëerd voor (beschermde) soorten. Middels het Besluit bouwwerken leefomgeving van de Omgevingswet, is het toegestaan om dergelijke voorzieningen te realiseren.

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek

3.1 Bureaustudie (NDFF)

Om een inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en in de omgeving van het plangebied, wordt onder andere gekeken naar de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In deze database staan gevalideerde waarnemingen van zowel beschermde, als niet-beschermde soorten. Om een representatief beeld te krijgen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden is gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen het plangebied en in een straal van 2500 meter rondom het plangebied. In onderstaande tabel zijn de bekende beschermde soorten uit de NDFF weergegeven.

Tabel 3.1. Uit de bureaustudie bekende vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en andere beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Soortgroep	Soortnaam	Beschermingsregime (Ow)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Aalscholver	Artikel 11.37
	Blauwe reiger	Artikel 11.37
	Boomvalk	Artikel 11.37
	Bosuil	Artikel 11.37
	Buizerd	Artikel 11.37
	Gierzwaluw	Artikel 11.37
	Grote gele kwikstaart	Artikel 11.37
	Havik	Artikel 11.37
	Huismus	Artikel 11.37
	Huiszwaluw	Artikel 11.37
	IJsvogel	Artikel 11.37
	Kerkuil	Artikel 11.37
	Lepelaar	Artikel 11.37
	Ooievaar	Artikel 11.37
	Raaf	Artikel 11.37
	Ransuil	Artikel 11.37
	Roek	Artikel 11.37
	Sperwer	Artikel 11.37
	Stormmeeuw	Artikel 11.37
	Torenvalk	Artikel 11.37
	Wespendief	Artikel 11.37
	Zeearend	Artikel 11.37
Zoogdieren	Boommarter	Artikel 11.54
	Bunzing	Artikel 11.54
	Das	Artikel 11.54
	Eekhoorn	Artikel 11.54
	Wolf	Artikel 11.46
	Vleermuizen*	Artikel 11.46
Amfibieën	Heikikker	Artikel 11.46
	Poelkikker	Artikel 11.46
Reptielen	Adder	Artikel 11.54

	Hazelworm	Artikel 11.54
	Levendbarende hagedis	Artikel 11.54
	Ringslang	Artikel 11.54
Dagvlinders	Grote vos	Artikel 11.54
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Artikel 11.46
	Noordse winterjuffer	Artikel 11.46

**Gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.*

In bepaalde situaties wordt voor een aantal soorten in een ruimere straal een bureaustudie uitgevoerd. Indien dit van toepassing is, staat dit bij de betreffende soort(en) beschreven in paragraaf 3.2. De resultaten van de bureaustudie zijn gedurende het veldbezoek benut als hulpmiddel voor het bepalen welke soorten mogelijk binnen en rond het plangebied voor kunnen komen.

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecoloog [redacted] van JM ecologie b.v. op 28 maart 2024. Het bezoek is uitgevoerd van 15:00 tot 17:30 uur, bij 12 ^{o}C en 1 Bft, op een droge, licht bewolkte dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied. De omgeving van het plangebied is waar mogelijk bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. De werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied kunnen namelijk effecten hebben op de omgeving. Het te inventariseren gebied wordt door de ter zake kundige ecoloog bepaald aan de hand van de verwachte invloedssfeer van de werkzaamheden, de omliggende habitat en de mogelijk aanwezige soorten.

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar ook zullen soorten worden behandeld waarvoor enkel de specifieke zorgplicht van toepassing is (indien waargenomen en/of van belang voor de ingreep). Indien invasieve exoten zijn waargenomen gedurende het veldbezoek, of indien deze op de locatie bekend zijn, worden maatregelen voorgesteld om de soort te bestrijden of om verspreiding te voorkomen.

In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep behandeld welke soorten mogelijk aanwezig kunnen zijn binnen en rond het plangebied en de functies die het plangebied voor de soorten kan vervullen. Tevens wordt kort ingegaan op soorten die in de omgeving bekend zijn, maar niet verwacht worden binnen en rond het plangebied.

3.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentiële leefomgeving jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4) en soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5). Alle provincies hanteren een eigen lijst met (potentieel) jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen.

Tabel 3.2. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Ransuil	4	Bergeend	5
Blauwe reiger	2	Ringmus	2	Blauwe kiekendief	5
Boomvalk	4	Roek	2	Boerenzwaluw	5
Bosuil	3	Slechtvalk	3	Bontbekplevier	5
Buizerd	4	Sperwer	4	Eider	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Gekraagde roodstaart	5
Dwergstern	2	Stormmeeuw	2	Glanskop	5
Gierzwaluw	2	Torenvalk	3	Grote mantelmeeuw	5
Grote gele kwikstaart	3	Wespendief	4	Grutto	5
Grote stern	2	Zeearend	4	Kleine bonte specht	5
Grote zilverreiger	2	Zwarte specht	3	Kleine mantelmeeuw	5
Havik	4	Zwarte stern	2	Kokmeeuw	5
Huismus	1	Zwarte wouw	4	Kraanvogel	5
Huiszwaluw	2	Zwartkopmeeuw	2	Middelste bonte specht	5
IJsvogel	3			Oeverzwaluw	5
Kerkuil	1			Paapje	5
Lepelaar	2			Ruigpootuil	5
Noordse stern	2			Scholekster	5
Oehoe	3			Spreeuw	5
Ooievaar	3			Strandplevier	5
Purperreiger	2			Visdief	5
Raaf	3			Zilvermeeuw	5

In onderstaande alinea's worden eerst de soorten met een jaarrond beschermd nest en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld. Daarna worden de soorten met potentieel jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld die kunnen voorkomen binnen het plangebied of de directe omgeving. Hierbij wordt afgewogen of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de jaarronde bescherming kunnen rechtvaardigen. Tot slot worden nestgelegenheden voor soorten waarvan het nest enkel gedurende het broedseizoen beschermd is, de zogenoemde algemene broedvogels, behandeld.

<u>Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)</u>
Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in en rondom het plangebied gecontroleerd op mogelijke jaarrond beschermde boomnesten. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Daarnaast zijn er geen kunstmatige nestkasten (in boerderijen) aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van aalscholver, blauwe reiger, boomvalk, bosuil, buizerd, havik, kerkuil, ooievaar, raaf, ransuil, roek, sperwer, torenvalk, wespendief en zeearend kunnen worden uitgesloten.

Het plangebied bevat daarnaast geen watergangen met (licht) stromend water, of watergangen met voldoende diepte voor vissen. Hierdoor kunnen jaarrond beschermde nesten van de grote gele kwikstaart en ijsvogel ook worden uitgesloten uit het plangebied.

Kolonies van stormmeeuwen bevinden zich in Nederland voornamelijk in het westen en op de Waddeneilanden. Dergelijke kolonies zijn goed in kaart gebracht en vallen veelal op door de hoeveelheid uitwerpselen. De ligging van het plangebied valt buiten de bekende kolonies en er zijn geen aanleidingen aangetroffen welke doen denken aan de aanwezigheid van een kolonie stormmeeuwen. Daarom kunnen jaarrond beschermde nesten van de stormmeeuw worden uitgesloten uit het plangebied.

Uit de NDFF is gebleken dat lepelaar in de omgeving van het plangebied is waargenomen. In Nederland zijn ongeveer 50 kolonies aanwezig, waarvan twee derde in het Wadden- en Deltagebied te vinden is. De overige locaties liggen voornamelijk in het IJsselmeergebied en langs de grote rivieren. Het broeden van de soort gebeurt zowel op de grond als in bomen, maar altijd gemengd met andere soorten zoals blauwe- en zilverreigers, aalscholvers, grauwe ganzen en zilver- en/of kleine mantelmeeuwen. De broedlocaties bevinden zich op eilandjes, duinvalleien, kwelders of in uitgestrekte moerasgebieden met veel riet en een wisselend, natuurlijk waterpeil (Vogelbescherming en SOVON z.d.). Degelijk habitat is niet aanwezig binnen het plangebied, waardoor de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van lepelaar kan worden uitgesloten uit het plangebied.

De woning binnen het plangebied bevat een dakgoot en dakpannen. Echter is de dakgoot gevuld met bladeren en afval, waardoor deze slecht toegankelijk is geworden voor huismus. Daarnaast is de bosrijke omgeving niet optimaal voor huismus, aangezien deze soorten meer in dorpen en steden (urbane omgeving) voorkomt en is de dakgoot op vele plaatsen in dermate slechte staat waardoor deze verzakt is of bijna uit elkaar valt en hierdoor tevens niet optimaal is voor huismus. Jaarrond beschermde nesten van huismus in het plangebied kunnen dus worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (oude) nesten aangetroffen van huiszwaluw. Daarnaast zijn de donkere stenen muren niet optimaal voor huiszwaluwen (welke liever nestelen tegen lichtere kleuren stenen vanwege koelte) en is de dakoversteek op diverse plaatsen beschadigd, waardoor deze mogelijk onvoldoende beschutting bieden. Het ontbreken van oude nesten in combinatie met de niet optimale situatie in het plangebied om te broeden voor de huiszwaluw, zorgen ervoor dat jaarrond beschermde nesten van de huiszwaluw in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

De gierzwaluw is een soort welke een zeer sterke voorkeur heeft voor urbane omgevingen. De soort broedt vrijwel nooit in gebieden met veel bosschage en weinig bebouwing. Het plangebied is relatief ver van urbane omgevingen verwijderd, waardoor de gierzwaluw niet wordt verwacht als broedvogel. Jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen kunnen dus worden uitgesloten uit het plangebied.

<u>Overige vogels</u>
In de bomen rondom het plangebied zijn geen boomholten aangetroffen. Hierdoor kan de aanwezigheid van zwarte specht en draaihals worden uitgesloten. Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden is geen halfopen landschap met bossen (rode wouw) aanwezig. Tevens zijn geen loofbossen aanwezig met voldoende dood hout (draaihals). Naast de hiervoor benoemde elementen, ontbreken tevens groeves met voldoende rust (oehoe). Ook zijn geen kleinere, rustig gelegen eilanden, moerassen, duingebieden of uitgestrekte rietgebieden aanwezig binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden (purperreiger). Daarnaast zijn er geen gebouwen met geschikte invliegmogelijkheden (steenuil) aanwezig. Ook bevinden zich geen speciale kunstmatige nestkasten (steenuil) binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden ontbreken hoge gebouwen met speciale nestkasten, hoge palen of masten en hoge kale bomen met nestmogelijkheden (slechtvalk). Het plangebied is niet gelegen nabij kustgebieden met stranden, eilandjes en kwelders (dwergstern, grote stern, noordse stern).

<u>Potentieel jaarrond beschermde nesten (categorie 5)</u>
Binnen en rond het plangebied kunnen nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten uit beschermingscategorie 5 aanwezig zijn of tot stand komen. In de woning kunnen mogelijk spreeuwen tot broeden komen. In de omgeving van het plangebied kan bijvoorbeeld de glanskop of middelste bonte specht tot broeden komen. Voor deze soort zijn echter geen zwaarwegende ecologische redenen om nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen als jaarrond beschermd te beschouwen. In de omgeving zijn voldoende alternatieve, kwalitatief gelijkwaardige nestgelegenheden beschikbaar. Voor deze soorten geldt daarom hetzelfde als voor ‘algemene broedvogels’.

Algemene broedvogels
In de bosschages rondom het plangebied kunnen diverse soorten zangvogels zoals merels, vinken, groenlingen of putters tot broeden komen. In de rommelhoekjes en/of struwelen kunnen soorten zoals winterkoning tot broeden komen. Het grasland is ongeschikt voor broedvogels omdat hier gazonbeheer (zeer kortgemaaid gras) op toegepast wordt.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.1.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven, waarbij een verblijfplaats meerdere van deze rollen kan vervullen. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de zomer gebruikt door groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden solitaire of kleinere groepen mannetjes zich in zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar bezetten mannetjes van sommige soorten paarverblijven waaromheen ze een territorium verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Bij andere soorten vindt paringsgedrag plaats bij het zwermen rondom winterverblijven. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden. Winterverblijfplaatsen kunnen massieve vorstvrije objecten met een redelijk constante lage temperatuur en een hoge luchtvochtigheid betreffen, maar afhankelijk van de strengheid van de winter en de soort worden ook kleinere objecten gebruikt, of worden de zomerverblijven niet verlaten.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen gebruik van vaste routes die ze telkens weer worden gebruikt. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven
De bebouwing binnen het plangebied bevat dakbetimmering en ruimte tussen de dakpannen en daklijsten (afbeelding 2.4 en 2.5) en is er diverse gevelbetimmering aanwezig tegen de woning. Hierin kunnen diverse soorten gebouwbewonende vleermuizen een verblijfplaats hebben. Het plangebied is geschikt als kraam-, zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijfplaats), gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Massawinterverblijfplaatsen worden niet verwacht door de beperkte volume en hoogte van de bebouwing. Verblijfplaatsen van meervleermuizen kunnen worden uitgesloten vanwege de ligging van het plangebied, welke op 5 kilometer afstand is gelegen van potentieel geschikt foerageergebied en buiten de bekende verspreiding van kolonies (onderzocht in Friesland in 2023 (JM ecologie, z.d.)) van meervleermuizen ligt.

Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig met geschikte holtes, scheuren of loshangend schors. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten kan derhalve binnen het plangebied worden uitgesloten. In de omgeving van het plangebied zijn mogelijk wel bomen aanwezig met holtes, scheuren of spleten. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in de omgeving van het plangebied kan echter niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.2.

Vliegroutes
De bomen rondom het plangebied betreffen lijnvormige elementen welke mogelijk kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Echter zijn er in de omgeving voldoende of zelfs betere alternatieven beschikbaar, waardoor deze lijnvormige elementen in het plangebied niet als zijnde essentieel worden beschouwd. Een essentiële vliegroute in het plangebied kan dus worden uitgesloten.

Foerageergebied
Het plangebied kan functioneren als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. In de directe omgeving van het plangebied is echter ruim voldoende alternatief, kwalitatief vergelijkbaar of hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied wordt derhalve uitgesloten.

3.2.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de boommarter, bunzing, das, eekhoorn en wolf. Daarnaast kan op basis van habitat en verspreidingsgegevens niet worden uitgesloten dat de wezel en hermelijn aanwezig zijn in het plangebied.

Boommarter
De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholen en regelmatig in inrottingsholten (Zoogdiervereniging, z.d.). Tijdens het veldbezoek zijn geen boomholten in het plangebied of aan de randen van het plangebied aangetroffen. Wel zijn er takkenbulten aangetroffen, maar deze bieden echter te weinig beschutting voor de boommarter. De boommarter kan eventueel het plangebied wel gebruiken als foerageergebied, maar omdat er in de omgeving voldoende of zelfs betere alternatieven beschikbaar zijn, wordt het plangebied niet als zijnde essentieel leefgebied beschouwd. Essentieel leefgebied van de boommarter kan dus worden uitgesloten uit het plangebied.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude holen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol (Zoogdiervereniging, z.d.). Hoewel er geen holen zijn aangetroffen van voldoende omvang voor bunzing, zijn er wel takkenbulten (afbeelding 3.1 en 3.2) aangetroffen welke mogelijk geschikt zijn voor de soort. Daarnaast is er afval op het terrein aangetroffen (afbeelding 3.3) en is de woning aan de onderkant toegankelijk voor de bunzing (afbeelding 3.4). De bunzing kan dus niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Afbeelding 3.1. Takkenbult nabij woning.

Afbeelding 3.2. Takkenbult op terrein plangebied.

Afbeelding 3.3. Afval bij achterkant woning.

Afbeelding 3.4. Ingang aan onderkant woning.

Consequenties van de ingreep op de mogelijk aanwezige bunzing staan beschreven in paragraaf 4.2.3.

Das
De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Tijdens het veldbezoek is het plangebied gecontroleerd op eventuele sporen van das (voetsporen, uitwerpselen, tunnels en burchten). Dergelijke sporen zijn niet aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van das in het plangebied kan worden uitgesloten.

Eekhoorn
Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdiervereniging, z.d.). Eekhoorns bouwen nesten in bomen. Dergelijke nesten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Mogelijk foerageren eekhoorns wel in het plangebied, maar in de omgeving is voldoende of zelfs beter alternatief beschikbaar voor de soort, waardoor essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten. Essentieel leefgebied van de eekhoorn kan dus worden uitgesloten uit het plangebied.

Hermelijn
De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). In het plangebied zijn diverse aspecten aanwezig welke als verblijfplaats kunnen dienen voor hermelijn. Zo zijn er afvalbulten aanwezig, takkenhopen, struweel en muizenholen op het terrein te vinden. Daarom kan hermelijn niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Consequenties van de ingreep op de mogelijk aanwezige hermelijn staan beschreven in paragraaf 4.2.3.

Wolf
Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een ‘cultuurvolger’ en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot holen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdiervereniging, z.d.). Het plangebied begeeft zich niet in uitgestrekte bossen met voldoende water of afgelegen moerasgebieden. Daarom kan essentieel leefgebied van de wolf worden uitgesloten uit het plangebied.

Wezel
Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden én de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.). In het plangebied zijn in het grasland diverse holen aangetroffen van woelmuizen (afbeelding 3.5 en 3.6). Daarnaast zijn er takkenbulten aangetroffen (afbeelding 3.1 en 3.2) welke mogelijk kunnen dienen als schuilplaats voor wezel. Door de aanwezigheid van voedsel en schuilplaatsen kan wezel niet worden uitgesloten uit het plangebied.

Afbeelding 3.5. Woelmuishol in grasland plangebied.

Afbeelding 3.6. Woelmuishol in grasland plangebied (2).

Consequenties van de ingreep op de mogelijk aanwezige wezel staan beschreven in paragraaf 4.2.3.

3.2.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde reptielensoorten. Het gaat hier om de adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang.

Adder
De adder leeft in Nederland in structuurrijke, bij voorkeur vochtige maar ook droge heidegebieden en hoogveengebieden en in veel mindere mate in laagveengebieden (RAVON, z.d.). Dergelijk habitat is niet aanwezig binnen het projectgebied, waarmee aanwezigheid van adder uitgesloten is.

Hazelworm
De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderale terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). Hoewel de hazelworm in de omgeving van het plangebied aanwezig is, betreffen dit allen waarnemingen in de bosgebieden van Beetsterzwaag, op meer dan 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Daarnaast bevat het plangebied, op enkele takkenbulten en afval na, weinig structuur en bestaat het voornamelijk uit open grasland welke kortgemaaid is. Dit is ongeschikt voor hazelworm. De afstand van de bekende verspreiding van hazelworm in combinatie met het ontbreken van optimaal habitat in het plangebied zorgen ervoor dat de hazelworm kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Levendbarende hagedis
De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekjes om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.). Het plangebied bevat aan de randen mogelijk geschikt habitat voor de levendbarende hagedis, maar het plangebied zelf bevat onvoldoende structuur en vegetatie voor de soort vanwege het ontbreken van dergelijk habitat. Desondanks kan de levendbarende hagedis dus wel aan de randen van het plangebied voorkomen.

Consequenties van de ingreep op de levendbarende hagedis staan beschreven in paragraaf 4.2.4.

Ringslang

De ringslang is een sterk aan watergebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen. Deze broeihopen bestaan veelal uit hopen mest, compost, blad- en snoeiafval of in een natuurlijke situatie uit aangespoeld plantenmateriaal (RAVON, z.d.). Het plangebied bevat greppels aan de randen met een klein laagje water (afbeelding 3.7 en 3.8). Echter heeft het in de periode voorafgaand aan het veldbezoek langere tijd veel geregend en bevatten deze greppels geen vegetatie welke erop duidt dat deze greppels langere tijd water bevatten. Daarom wordt er vanuit gegaan dat het grootste gedeelte van het jaar de greppels droog staan. Daarnaast zijn geen potentiële broeihopen voor ringslang aangetroffen in het plangebied. Het ontbreken van geschikt foerageergebied en voortplantingslocaties zorgen ervoor dat essentieel leefgebied van de ringslang kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Afbeelding 3.7. Greppel met klein laagje water aan de noordzijde van het plangebied.

Afbeelding 3.8. Nat grasland door hevige regenval.

Overige beschermde reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (dikkopschildpad, Kemps zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad) heide-, laag- en hoogveen- of duinengebieden met een rijke vegetatiestructuur (gladde slang, zandhagedis) aanwezig. De muurhagedis komt van nature alleen voor op de oude stadsmuren van Maastricht, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde reptielensoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde amfibieënsoorten. Het gaat hier om de heikikker en poelkikker.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Op basis van verspreidingsgegevens komen heikikkers voor in de omgeving van het plangebied. Echter gaat dit om waarnemingen nabij plassen in de bosgebieden van Beetsterzwaag, op ruim 1,5 kilometer afstand van het plangebied.

Daarnaast zijn er in het plangebied geen geschikte voortplantingswateren aanwezig (enkel greppels welke het grootste deel van het jaar droog staan). De afstand van waarnemingen van de heikikker, in combinatie met het ontbreken van geschikt voortplantingshabitat, zorgen ervoor dat de heikikker kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Poelkikker
De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Op basis van verspreidingsgegevens komen poelkikkers voor in de omgeving van het plangebied. Echter gaat dit om waarnemingen nabij plassen in de bosgebieden van Beetsterzwaag, op ruim 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Daarnaast zijn er in het plangebied geen geschikte voortplantingswateren aanwezig (enkel greppels welke het grootste deel van het jaar droog staan). De afstand van waarnemingen van de poelkikker, in combinatie met het ontbreken van geschikt voortplantingshabitat, zorgen ervoor dat de poelkikker kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Overige beschermde amfibieën
In de omgeving van het plangebied zijn geen watergangen met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie aanwezig (boomkikker, knoflookpad). Tevens zijn er geen poelen, vennen of ondiepe watergangen (rugstreeppad) in de omgeving aanwezig, of watergangen in een bosrijke omgeving (kamsalamander). De geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, vinpootsalamander en vuursalamander komen daarnaast van nature alleen voor in Noord-Brabant en Zuid-Limburg, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde amfibieënsoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.6 Vissen

In de omgeving van het plangebied is geen marine habitat (houting, steur) of stromende rivieren, beken en meren met zuurstofrijk water aanwezig (beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal). Tevens zijn er geen ondiepe watergangen aanwezig met een uitbundige waterplantengroei en dikke modderlaag (grote modderkruiper). De aanwezigheid van deze beschermde vissoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.7 Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van een beschermd vlindersoort. Het gaat hier om de grote vos.

Grote vos
De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwervende dieren. Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden is geen vochtig, open bosgebied aanwezig. Daarnaast zijn er geen grote vrijstaande waardbomen van de grote vos aangetroffen. Essentieel leefgebied van de grote vos binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kan worden uitgesloten uit het plangebied.

Overige beschermde vlindersoorten
De meeste vlindersoorten zijn sterk gebonden aan het voorkeurshabitat, vaak in natuurgebieden, en zijn afhankelijk van de aanwezigheid van waardplanten. Tevens zijn er van veel soorten slechts enkele, geïsoleerde populaties bekend, of komen deze alleen voor in een specifieke regio in Nederland, als (Zuid) Limburg (donker pimpernelblauwtje, bruin dikkopje, spiegeldikkopje), de Weerribben (grote vuurvlinder), de Veluwe (bosparelmoervlinder, kleine heivlinder, grote parelmoervlinder), Waddeneilanden (grote parelmoervlinder) of de Moerputten in Noord-Brabant (pimpernelblauwtje).

Het plangebied is niet gelegen in of nabij een natuurgebied met hoogveen, vennen en moeras (veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje), kruidenrijke schrale graslanden (veldparelmoervlinder, zilveren maan, kommavlinder, aardbeivlinder), vochtige loofbossen (grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage), heide of duinen (duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, aardbeivlinder), waar diverse beschermde vlindersoorten kunnen voorkomen. Van de soorten die tevens buiten natuurgebieden worden waargenomen, zoals sleedoornpage, teunisbloempijlstaart en iepenpage, zijn geen waardbomen- en planten in een klimatologisch geschikte omgeving waargenomen binnen en rond het plangebied. Tot slot zijn enkele beschermde vlindersoorten reeds verdwenen uit Nederland (tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje en moerasparelmoervlinder), of worden sporadisch waargenomen als dwaalgast (apollovlinder en boszandoog). De aanwezigheid van deze beschermde vlindersoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.8 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde libellensoorten. Het gaat hier om de gevlekte witsnuitlibel en de Noordse winterjuffer.

Gevlekte witsnuitlibel
De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen (Vlinderstichting, z.d.). Het plangebied bevat geen dergelijk habitat, waardoor essentieel leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel kan worden uitgesloten.

Noordse winterjuffer
De noordse winterjuffer is een libellensoort die overwintert als imago. In de nazomer ontwikkelen de larven zich tot imago's waarna ze bij het kouder worden in overwintering gaan. In het vroege voorjaar vindt de voortplanting plaats. Voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen met lisdodde en riet. Daarnaast kunnen ook plassen met een brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie geschikt zijn als voortplantingslocatie. Als overwinteringshabitat zijn beschutte heidevelden, pijpenstrootjes velden en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje geschikt (Vlinderstichting, z.d.). Het plangebied bevat geen dergelijk habitat, waardoor essentieel leefgebied van de Noordse winterjuffer kan worden uitgesloten.

Overige beschermde libellen
De meeste libellensoorten zijn sterk gebonden aan hun voorkeurshabitat, welke voor de meeste beschermde libellensoorten langs rivieren en beken (gaffellibel, rivierrombout, beekrombout, bosbeekjuffer, gewone bronlibel), laagveen en hoogveenmoerassen (hoogveenglanslibel) en vennen (sierlijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer) ligt. De groene glazenmaker komt daarnaast alleen voor bij sloten met een dichte krabbenscheervegetatie.

Enkele soorten behoeven zeer specifiek habitat, zoals voedselarme tot iets voedselrijkere vennen en bosplasjes met (vaak) waterlelies (oostelijke witsnuitlibel), laagveen en heldere, matig voedselrijke wateren met kniediep water en vegetatie van verticale stengels van lisdodde, riet en holpijp (donkere waterjuffer), begroeide moerassige plaatsen en verlandingszones van matig voedselarme vennen en petgaten (Kempense heidelibel) of zonnige, vaak kalkrijke stroompjes en bronnen met rijke water- en oevervegetatie met bij voorkeur kleine watereppe (mercuurwaterjuffer). Waarnemingen van deze soorten zijn vaak afkomstig uit een specifieke geografische regio, zoals de Catspoele en Dellebuursterheide (oostelijke witsnuitlibel), de Weerribben en voorheen het Naadermeer (donkere waterjuffer) en zeer specifieke locaties in Limburg en voorheen Noord-Brabant en Overijssel (mercuurwaterjuffer). De Kempense heidelibel is van origine alleen bekend in de Kempen, echter heeft het verspreidingsgebied van de soort zich in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde libellensoorten uitgesloten.

3.2.9 Kevers

De beschermde keversoorten in Nederland zijn afhankelijk van bossen met dood eikenhout (vliegend hert, heldenbok), populierenhout (vermiljoenkever) en holle bomen (juchtleerkever), of sloten en kanalen zonder krooslaag (gestreepte waterroofkever) en grote vennen (brede geelgerande waterroofkever). De verspreiding van een aantal van deze soorten beperkt zich tevens tot zeer specifieke locaties zoals een bos nabij Kerkrade (juchtleerkever), enkele vennen in Drenthe en de kop van Overijssel (brede geelgerande waterroofkever) en enkele eikenbossen bij Zwolle, bij Alkmaar en bij het rivierengebied (heldenbok), hoewel soms oude en nieuwe populaties (her)ontdekt worden.
Het plangebied is niet gelegen nabij het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde keversoorten uitgesloten.

3.2.10 Haften

Er is één haftensoort beschermd vanuit de Omgevingswet. Het betreft hier de oeveraas, welke van nature voorkwam in de rivieren in Nederland, maar echter rond 1900 verdwenen is uit Nederland. De aanwezigheid van de oeveraas wordt daarmee uitgesloten.

3.2.11 Weekdieren

Er zijn twee weekdiersoorten beschermd vanuit de Omgevingswet. Het gaat hier om de Bataafse stroommossel en de platte schijfhoren. De Bataafse stroommossel is reeds verdwenen uit Nederland. De platte schijfhoren komt voor in een groot deel van Nederland en leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke vegetatie. Vanwege de afwezigheid van dergelijke watergangen binnen en rond het plangebied wordt de aanwezigheid van de platte schijfhoren uitgesloten.

3.2.12 Kreeftachtigen

De enige beschermde kreeftachtige is de Europese rivierkreeft. Van nature kwam deze soort voor in de stroomgebieden langs de grotere rivieren. Tegenwoordig is er nog één populatie bekend van de Europese rivierkreeft op een landgoed nabij Arnhem. Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van dit landgoed, waardoor de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen kan worden uitgesloten.

3.2.13 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied, de duinen langs de westkust, Waddeneilanden of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Enkele plantensoorten groeien echter wel op stikstofrijke en bemeste bodems (o.a. brave hendrik, kruipend moerasscherm, brede wolfsmelk, dreps, korensla, naakte lathyrus, scherpkruid, smalle raai en wolfskers), maar komen alleen voor op specifieke geografische locaties zoals in Zuid-Limburg, of hebben andere eisen zoals een vochtige groeiplaats, specifieke bodemsoort of schaduw. Tevens verspreiden de meeste beschermde plantensoorten zich slecht, waardoor er vaak enkele geïsoleerde populaties bekend zijn. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

3.2.14 Specifieke zorgplicht

Binnen het plangebied is met behulp van NDFF gekeken naar de aanwezigheid van soorten waarvoor in de specifieke zorgplicht aanvullende regels zijn uitgewerkt. Binnen het plangebied zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van soorten waarvoor (met inachtneming van de aard van de werkzaamheden) strengere maatregelen redelijkerwijs noodzakelijk of mogelijk zijn dan de maatregelen die getroffen worden in het kader van de specifieke zorgplicht die voor alle in het wild levende soorten van toepassing is.

4 Effecten en gevolgen

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen en rond het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. Daarnaast wordt ingegaan op de effecten van de ingreep op aanwezige of verwachte, vrijgestelde of niet-beschermde soorten.

4.1 Overzicht beschermde soorten

Onder de Omgevingswet zijn vooral vaste verblijfplaatsen en voortplantingslocaties van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen en voortplantingslocaties in stand houdt. Voor soorten die geen gebruik maken van vaste verblijfplaatsen, is het leefgebied van belang.

Tabel 4.1. Soort(groep)en beschermd onder de Omgevingswet waarvoor het effect van de maatregel/ingreep bepaald moet worden. 11.37 = Vogelrichtlijn, 11.46 = Habitatrichtlijn, 11.54 = andere beschermde soorten.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Algemene broedvogels	Diverse soorten	11.37	Waarschijnlijk
Vleermuizen	Verblijfplaatsen van diverse gebouwbewonende soorten.	11.46	Potentieel
	Verblijfplaatsen van diverse boombewonende soorten.	11.46	Potentieel
Overige zoogdieren	Verblijfplaatsen bunzing, hermelijn en wezel.	11.54	Potentieel
Reptielen	Essentieel leefgebied van levendbarende hagedis.	11.54	Potentieel

4.2 Effecten op de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna

4.2.1 Vogels

Algemene broedvogels

In de bosschages rondom het plangebied kunnen diverse soorten zangvogels zoals merels, vinken, groenlingen of putters tot broeden komen. In de rommelhoekjes en/of struwelen kunnen soorten zoals winterkoning tot broeden komen. Het grasland is ongeschikt voor broedvogels omdat hier gazonbeheer (zeer kortgemaaid gras) op toegepast wordt. De bosschages rondom het plangebied zullen onaangetast blijven, waardoor ook de broedlocaties van diverse soorten vogels onaangetast blijven. Echter kunnen ook in de takkenhopen, afvalbulten en in de woning zelf (onder de dakpannen) algemene broedvogels tot broeden komen, welke mogelijk wel negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden. Daarnaast kunnen werkzaamheden zoals heien en de grond saneren een verstorend effect hebben op de mogelijk aanwezige broedvogels in de bosschages rondom het plangebied.

Het (functioneel) beschadigen of vernielen van nestlocaties is in strijd met de verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

4.2.2 Vleermuizen

De woning in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor diverse gebouwbewonende vleermuizen (zie paragraaf 3.2.2 voor toelichting). De werkzaamheden kunnen tot gevolg hebben dat de verblijfplaatsen van deze vleermuizen verdwijnen of ontoegankelijk worden. Een negatief effect ten opzichte van gebouwbewonende vleermuissoorten kan niet worden uitgesloten.

De bomen rondom het plangebied zijn mogelijk geschikt voor diverse boombewonende vleermuissoorten. Tijdens de werkzaamheden zal mogelijk verlichting worden toegepast welke een verstorend effect kunnen opleveren ten opzichte van boombewonende vleermuizen. Daarom dient er een specifieke werkwijze gehanteerd te worden zoals beschreven in paragraaf 5.2.

Het (functioneel) beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

4.2.3 Overige zoogdieren

Mogelijk bevinden er verblijfplaatsen van bunzing, hermelijn en wezel zich in het plangebied. De werkzaamheden zullen onder andere hoogstwaarschijnlijk de geschikte takkenhopen (zie paragraaf 3.2.3 voor meer toelichting), de muizenholen en de ingang in de woning aantasten, waardoor verblijfplaatsen van deze soorten aangetast worden.

Het (functioneel) beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

4.2.4 Reptielen

De randen van het plangebied zijn mogelijk geschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis. De werkzaamheden beperken zich echter tot het plangebied zelf, welke ongeschikt wordt geacht voor de soort. De randen van het plangebied blijven onaangetast. Mogelijk wordt het plangebied incidenteel wel gebruikt als foerageergebied door de soort, maar in de omgeving zijn voldoende of zelfs betere alternatieve gebieden beschikbaar. Een negatief effect door de werkzaamheden ten opzichte van de levendbarende hagedis kan dus worden uitgesloten.

4.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende dieren geldt de specifieke zorgplicht. Voor soorten die niet onder striktere beschermingsregimes vallen, hoeft geen vergunning te worden aangevraagd indien vaste rust- en voortplantingslocaties als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden en/of ontwikkeling worden beschadigd of vernield. Ditzelfde geldt voor andere beschermde soorten, waarvoor een provinciale vrijstelling is uitgegeven.

Binnen het plangebied kunnen diverse soorten vrijgestelde of niet-beschermde kleine grondgebonden zoogdieren aanwezig zijn. Als gevolg van de werkzaamheden wordt de woning gerenoveerd en vrijwel de gehele grond gesaneerd. Hierbij kunnen deze soorten verwond of gedood worden indien geen adequate maatregelen getroffen worden.

Voor deze soort(groep)en worden in hoofdstuk 5 adviezen gegeven in het kader van de zorgplicht.

5 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk worden de vervolgstappen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een negatief effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgstappen kunnen bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgstap kan ook aangeven dat een aanvraag voor een omgevingsvergunning in het kader van de Omgevingswet benodigd is. Er kan ook een specifieke werkwijze worden omschreven, waardoor negatieve effecten worden voorkomen en de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een omgevingsvergunning. Verder worden in het kader van de specifieke zorgplicht diverse maatregelen geadviseerd.

Nader onderzoek of specifieke werkwijze
Als een ingreep een negatief effect kan hebben op een mogelijk aanwezige beschermde soort, kan in sommige gevallen een specifieke werkwijze worden gevolgd waardoor negatieve effecten volledig voorkomen worden. Als dit niet mogelijk is, dient nader onderzoek naar de soort te worden uitgevoerd. Aan de hand van de resultaten van een nader onderzoek wordt bepaald wat het effect is van de ingreep en op welke wijze negatieve effecten het beste voorkomen kunnen worden. De wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd kan veranderen naar aanleiding van nieuwe inzichten over de soort.

Tabel 5.1. Soort(groep)en waarvoor een vervolgactie benodigd is. 11.37 = Vogelrichtlijn, 11.46 = Habitatrichtlijn, 11.54 = Andere soorten.

Soortgroep	Soort(groep)en	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	11.37	Waarschijnlijk	Specifieke werkwijze
Vleermuizen	Diverse gebouwbewonende vleermuissoorten	11.46	Mogelijk	Nader onderzoek en specifieke werkwijze
Overige zoogdieren	Bunzing, hermelijn en wezel	11.54	Mogelijk	Nader onderzoek
Niet beschermde of vrijgestelde kleine grondgebonden zoogdieren	Diverse soorten	Specifieke zorgplicht	Waarschijnlijk	Specifieke werkwijze

5.1 Algemene broedvogels; specifieke werkwijze

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een vergunning te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.
Het broedvogelvrij houden van het plangebied is praktisch niet haalbaar vanwege de bosschages rondom het plangebied. De werkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot het vernielen of verstoren van nestlocaties. Daarom wordt geadviseerd te werken buiten het broedseizoen (globaal van maart tot en met augustus).

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het plan- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecoloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecoloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2 Vleermuizen; nader onderzoek en specifieke werkwijze

<u>Nader onderzoek woningen</u>
De woning bevat invliegmogelijkheden onder de dakpannen, waardoor de vleermuizen tussen de dakpannen en het dakhout kunnen komen. Daarnaast is er enkele gevelbetimmering aanwezig waaronder tevens vleermuizen zich kunnen vestigen. Deze ruimten zijn mogelijk geschikt als kraam-, zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraamverblijfplaats), gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden zullen de potentieel aanwezige verblijfplaatsen fysiek vernield of ontoegankelijk gemaakt worden. Daarnaast kan, indien gebruik gemaakt wordt van bouwverlichting, verstoring optreden op potentiële verblijfplaatsen binnen het plangebied en in de directe omgeving. Dit kan leiden tot het niet of verminderd functioneren van de verblijfplaatsen. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet. Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd, dient een nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen.

Het nader onderzoek bestaat in totaal uit 5 veldbezoeken, welke worden uitgevoerd wanneer de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, de kraamperiode van vleermuizen. Hiervan moet één bezoek voor zonsopkomst worden uitgevoerd, bij voorkeur in juni. De andere twee bezoeken worden ’s avonds uitgevoerd, na zonsondergang, waarvan minstens één in juni wordt uitgevoerd. Tussen de twee avondbezoeken en tussen het ochtendbezoek en één van de avondbezoeken moeten minimaal 20 dagen zitten.

De overige twee bezoeken moeten plaatsvinden in het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, tijdens de paarperiode van vleermuizen. Een van deze bezoeken start ’s avonds, na zonsondergang. Het andere bezoek wordt uitgevoerd rond middernacht. Ook deze bezoeken worden uitgevoerd met een tussentijd van 20 dagen.

Gewenningsplan
Voor het verstoren of vernietigen van nest- of verblijfsplaatsen van beschermde diersoorten dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Om deze vergunning te verkrijgen, dient er in ieder geval gemitigeerd te worden voor het verlies aan nest- of verblijfsplaatsen, welke mogelijk middels het nader onderzoek zullen worden aangetoond. Bij het aanbieden van deze mitigatie dient tevens rekening gehouden te worden met soort-specifieke eisen en aanvullende voorschriften vanuit de ontheffing. Met name de vaak verplichte gewenningsperiode kan ervoor zorgen dat het planvoornemen langer uitgesteld moet worden dan vooraf gedacht, de vertraging kan hierbij oplopen tot een jaar. Wanneer echter de alternatieve verblijfplaatsen worden aangeboden voordat het nader onderzoek heeft plaatsgevonden, kan de gewenningsperiode alvast beginnen en kunnen de werkzaamheden mogelijk eerder worden uitgevoerd, afhankelijk van de daadwerkelijk aanwezige soorten en functies.

Specifieke werkwijze
In de omgeving van het plangebied kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Het verstoren van verblijfplaatsen is een overtreding van de verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving, behorende tot de Omgevingswet. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met het vermijden van extra lichtoverlast op potentiële verblijfplaatsen. Indien er licht gevoerd wordt na zonsondergang en voor zonsopkomst, dan dient onderstaande mitigerende maatregel opgevolgd te worden:

- Extra lichtoverlast tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van bomen;
- Eventueel toe te passen machines (zoals hoogwerkers) dienen niet naast de bosschageranden geparkeerd te worden tussen zonsondergang en zonsopkomst;
- De omliggende bosschages blijven onaangetast.

5.3 Overige zoogdieren

Mogelijk bevinden er verblijfplaatsen van bunzing hermelijn en wezel in het plangebied. Omdat de werkzaamheden tot gevolg kunnen hebben dat verblijfplaatsen van deze soorten worden vernietigd, dient nader onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van de bunzing, hermelijn en wezel of is er een mogelijkheid om een vergunning aan te vragen in combinatie met een mitigatieplan.

1. Onderzoek en mogelijke vergunningaanvraag
   Het nader onderzoek naar kleine marterachtigen kan plaatsvinden door het plaatsen van cameravallen, zoals struikrovers. Deze camera's dienen geplaatst te worden voor minimaal 8 weken in de optimale periode (1 juni tot en met 1 november). Hierbij zijn minimaal twee meetpunten per hectare functioneel leefgebied nodig voor de bunzing en minimaal vier meetpunten per hectare functioneel leefgebied voor de wezel en hermelijn.

2. Mitigatieplan met vergunningsaanvraag
   Een alternatief op nader onderzoek is om direct een vergunning aan te vragen op basis van het uitgangspunt dat er vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen aanwezig zijn die een negatief effect kunnen ondervinden van de werkzaamheden. Hiervoor wordt een mitigatieplan opgesteld, waaruit duidelijk naar voren komt dat door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen (aanleggen nieuw leefgebied) geen sprake is van aantasting van het functionele leefgebied van de te verwachten soorten. Met dit plan wordt vervolgens een vergunning aangevraagd bij de provincie Friesland.

5.4 Specifieke zorgplicht; specifieke werkwijze

Binnen het plangebied komen waarschijnlijk niet-beschermde of vrijgestelde zoogdiersoorten voor. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Om aan de zorgplicht te voldoen dienen enkele maatregelen getroffen te worden. Bij het saneren van het terrein worden mogelijk woelmuizen gedood. Daarom dient het afgraven van de grond één richting op gedaan te worden, vanaf de weg richting het noordwesten. De afgegraven grond dient niet direct op een bult verwerkt te worden, maar tussentijds even verspreid te worden om eventueel aanwezige woelmuizen de kans te geven te vluchten.

De voorgeschreven werkwijze is enkel van toepassing indien beschermde soorten niet benadeeld worden door de werkzaamheden. Hiervoor wordt verwezen naar de vervolgstappen ten opzichte van de potentieel aanwezige beschermde soorten.

6 Conclusie

In opdracht van [redacted] heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd ten behoeve van het renoveren van een woning, het bouwen van een nieuwe woning en het herinrichten van het terrein aan het Boppefjild 2-4 te Olterterp, gemeente Opsterland, provincie Friesland. Om te onderzoeken hoe de voorgenomen werkzaamheden zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde soorten in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is een QuickScan soortenbescherming uitgevoerd.

Voor algemene broedvogels wordt geadviseerd buiten het broedseizoen te werken. Indien dit niet mogelijk is dient een specifieke werkwijze gehanteerd te worden zoals beschreven in paragraaf 5.1.

Voor gebouwbewonende vleermuissoorten dient bij een ingreep op de verblijfplaatsen hiervan een nader onderzoek plaats te vinden zoals beschreven in paragraaf 5.2. Voor deze soortgroep dient tevens een specifieke werkwijze opgevolgd te worden om lichtuitstraling te voorkomen zoals beschreven in paragraaf 5.2.

Voor de bunzing hermelijn en wezel dient nader onderzoek, of een vergunningsaanvraag met mitigatieplan plaats te vinden zoals beschreven in paragraaf 5.3.

Tot slot is een advies voor diverse soorten vrijgestelde of niet-beschermde kleine grondgebonden zoogdieren opgesteld, zoals beschreven in paragraaf 5.4.

Wilt u advies over de mogelijkheden om natuurinclusief te bouwen of wilt u een nader onderzoek of gewenningsplan aanvragen? Stuur dan een mail naar: info@jmecologie.nl.

Gorredijk, mei 2024
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 26 april 2024.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- BIJ12, 2023. Kennisdocument Gierzwaluw (versie 2.0).
- BIJ12, 2023. Kennisdocument Huismus (versie 2.1).
- BIJ12, 2024. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (2024).
- RVO, 2012. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellen. Geraadpleegd van https://www.vlinderstichting.nl/libellen
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina vlinders. Geraadpleegd van https://www.vlinderstichting.nl/vlinders
- FLORON (z.d.). Verspreidingsatlas vaatplanten. Geraadpleegd van https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten